

tisoč prebivalcev, od katerih je kakih 10.000 Evropejcev. Mesto je bilo obdano z močnimi utrdami, ima radijsko oddajno postajo, dva izvrstna vodovoda, več modernih upravnih poslopij, vojašnic itd. Italijani so Asmaro v letih 1935 in 1936, ko so pripravljali pohod v Abesinijo, preuredili v ogromno vojaško taborišče, kar je tudi še danes. Nedaleč od mesta je tudi veliko civilno in vojaško letališče. V mestu je tudi tovarna za letala (Capronije) in za sestavo letal. Od Asmare do Masave vodi široka in popolnoma moderno urejena avtomobilska cesta, dolga 114 km. Tudi Masavo so Italijani pred šestimi leti preuredili v moderno pristanišče, kjer je dnevno mogoče izkrcati do 50 ton blaga.

Angleške čete so bile 7. aprila od Masave oddaljene 12 km.

Z zavzetjem Asmare in Masave je presekana široka in moderna avtomobilska cesta, ki vodi v abesinsko glavno mesto Addis Abebo. Odslej preostane Italijanom za umik proti Rdečemu morju samo še ena cesta, ki veže abesinsko mesto Desiji z malim pristaniščem Asab ob Rdečem morju.

Na tem področju je delovanje angleškega letalstva nenavadno živahno.

Addis Abeba zasedena

Na cvetno nedeljo so zasedle južnoafriške čete abesinsko prestolnico Addis Abebo, katera se je predala brez boja. Italijani še držijo nekatere močnejše postojanke krog Tanskega jezera in med temi je mesto Gondor.

Po Jugoslaviji

Razpust senata. S kraljevim ukazom od 1. aprila 1941 je bil razpuščen naš senat. Z omenjenim dnevom so prenehali mandati vseh dosedanjih senatorjev, imenovanih od kralja, kakor tudi izvoljenih ter njihovih namestnikov. Poseben kraljev ukaz bo določil dan volitev in dan sklicanja senata.

Dr. Maček prisegel in prevzel mesto prvega podpredsednika vlade. Voditelj Hrvatov dr. Maček je prispel 4. aprila v Beograd, kjer je prevzel po prisegi mesto prvega podpredsednika vlade. Pred prevzemom podpredsedniških poslov je izjavil dr. Maček med drugim tole: »Kristijan sem in spomnil sem se besed Kristusovih: Blaženi tisti, ki grade mir, ker se bodo sinovi božji imenovali. Čutim dolžnost do naroda, ki mi že deset let izkazuje zaupanje, da poskusim vse, da se reši mir, ta največja dobrina človeštva.«

Nov vrhovni inšpektor jugoslovanske vojske. Knez Pavle je zavzemal mesto vrhovnega inšpektorja naše vojske. Ker je knez odpoval v Atene, je bil postavljen za inšpektorja

naše vojske vojvoda Bojovič. Vojvoda Bojovič je star 83 let. Postopoma je zavzemal položaje v vojski in je poveljeval v mirnem času pehotnemu polku, pehotni brigadi, divizijski oblasti, konjeniški diviziji in četam novih odredov. Že v vojni 1876 je bil kot gojenec vojaške akademije v štabu vrhovnega poveljstva. V vojni 1914—1918 je bil poveljnik I. armije. Vojvoda je napisal več knjig in učbenikov iz vojaške stroke in slovi kot vojaški strokovnjak doma in v inozemstvu.

Naše prestolnice proglašene za odprta mesta. Z uradne strani smo pooblašteni objaviti naslednje: V vrsti ukrepov, ki jih narekuje današnji položaj, je kr. vlada sklenila, da bodo v primeru, če bi naša država bila v vojnem stanju, mesta Beograd, Zagreb in Ljubljana proglašena za odprta in nebranjena mesta. Če bi miroljubni napor, ki jih izvaja kr. vlada, ne dovedli do zaželenega uspeha in če bi nastopilo vojno stanje, bo kr. vlada gornji sklep po običajni poti sporočila vsem prizadetim vojskujočim se državam.

Novice iz domačih krajev

Predsednik mladinske KZ doktor. Dne 1. aprila je bil na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani promoviran za doktorja modroslovja g. Ludovik Puš, referent za združništvo in kmet. organizacije pri kmet. oddelku kr. banske uprave. Dr. Pušu k doseženemu velikemu uspehu čestitamo z željo, da bi še nadalje s svojim delom in po-

žrtvovalnostjo koristil narodu in domovini, zlasti pa kmečkemu stanu, ki mu je že doslej posvetil svoje sposobnosti. Naj bo tudi njegovo bodoče delo polno blagoslova, da bo moglo roditi bogat sad.

Duhovniške vesti. Postavljen je za provizorja v Poljčanah g. Petančič Franc, kaplan istotam. Prestavljeni so sledeči

Usakdo ve
da je

ASPIRIN

sredstvo proti hripi in prehladu. Pri kupovanju treba paziti, da je vsak zavitek in vsaka posamezna tableta obeležena z „Bayer“-jevim križem. Nikoli ne pozabite, da Aspirina brez „Bayer“-jevega križa, ni!

Oglaš. red. pod št. br. 7267 od 23. marca 1940.

gg. kaplani: Božič Božidar iz Šmartnega na Paki k Mariji Snežni; Krajnc Jožef od Marije Snežne na Prihovo; Feguš Alojzij iz Prihove v Koprivnici; Petančič Martin iz Koprivnice v Šmartno pri Slov. Gradcu; Potoko Pankracij od Sv. Magdalene v Mariboru v Šmartno na Poh., Orešnik Franc, III. kaplan pri Sv. Magdaleni v Mariboru, za II. istotam; Kač Franc iz Trbovelj k Sv. Magdaleni v Mariboru; Volasko Adolf, III. kaplan v Trbovljah, za II. istotam; Stancer Avguštin od Sv. Petra pod Svet. gor. v Trbovlje; Kovačič Anton od Sv. Petra pri Mariboru v Dravograd. Upokojen je g. Cilensek Alojzij, župnik v Poljčanah. Začasno nezasedeno ostane mesto kaplana v Šmartnem na Paki in pri Sv. Petru pod Svet. gor.

Usodepoln padec iz avtobusa. 16 letna dijakinja Hedvika Hohl, ki stanuje v Studencih pri Mariboru, je padla iz mestnega avtobusa in je dobila pri padcu pretres možganov. Radi nesreče ne zadene šoferja nobena krivda.

Lepiljiva tekočina, past za žuželke. Povsod v naravi vlada neusmiljena borba za obstanek in celo rože, ki se nam zde tako lepe in nežne, so pogosto najokrutnejše norilke. Vsa živa bitja so v neprestani borbi med seboj in tej neusmiljeni borbi se pridružujejo tudi rastline. Nekatero gredo tako rekoč v boj, nastavljaajo zanke, organizirajo stražo, imajo celo ujetnike, ki jih počasi požoro. To črno delo opravljajo največkrat njihovi listi ali cvetne čašice. Ena izmed takih okrutnih rastlin je cvetlična pesniškina imenoma avončna rožica. Njeni živordeči cveti privabijo nič hudega slutečo žuželko, jo zagrabijo in uboga žuželka se nahaja nanesena v lepiljivi tekočini. Z njeno se obupna borba za življenje in smrt. Žu-

Podkrajški Judež

Povest iz domačih hribov

»Oče, prisežem lahko... Kar pravim, je tako resnično, kakor resnično pred vami stojim... Tonč je nedolžen. — Pa meni tako ne verjamete. Poklicala bom pričo... Mohor je bil zraven, vse je videl, kako je bilo. Naj vam on potrdi, da sem resnico povedala.«

S temi besedami je zagrabila vrč in je šla. Uro pozneje je imel Nadvornik pomenek s hlapcem Mohorjem, nato pa vpričo hlapca še s svojim sinom Petrom. Nobenega krega ali vpitja ni bilo čuti, biti pa je moralo presneto zares; kajti takega še Nadvornika niso videli, kakor je bil ta večer. Gledal je mrko, med večerjo ni spregovoril ne besede — zaradi tega si tudi od družine ni nihče upal spregovoriti; Petra pa ta večer sploh ni bilo na spregled.

Drugo jutro je Nadvornik poklical Julko v svojo izbo. Gledal je še prav tako mrko kakor sinoči, glas pa mu je donel čudno zamolklo.

»S Petrom sem opravil,« je začel. »Kaj ga čaka, že ve: ne bo dobil on domačije, dal jo bom zapisati Pavlu, svojemu mlajšemu in pridnejšemu sinu... Zdaj pa imava še midva besedo.«

Dekletu je srce sicer trepetalo, stala pa je trdno pred

očetom in mu gledala brez strahu v oči. Oče je začel zopet s hripavim glasom:

»Najprej bi rad vedel, zakaj je ta norec Judežev vzal krivdo nase.«

Hči je molčala.

»Govori!« se je zadr. »Zaradi mene tega ni storil, zaradi Petra tudi ne; torej se je moglo le zaradi tebe zgoditi.«

»Hotel je našo hišo obvarovati sramote,« je rekla.

»Tako, tako, ti to natanko veš, kaj?« je dejal pogljiivo in se spet zadr: »Kaj njega naša hiša briga?«

»Storil je to iz hvaležnosti, ker sem mu nekoč pomagala.«

»Tedaj si mu morala pa pošteno kaj pomagati, ha?«

»Je že dolgo od tega; obljubila sem, da bom molčala o tem.«

»Aha, to je menda tista zgodba pri Hudičevem grabnu... Ali ti je za kaj drugega tudi še dolžen zahvalo?« Julka na to ni odgovorila.

»Torej še zmeraj tajiš? To je tvoja reč. Moja reč pa je, da ti ukažem, kaj ti je storiti... Poslušaj! Najprej ti rečem, da boji tiho o vsem in ne črhni ne besede o tej nesreči — tudi materi ne!«

»Da, materi še najmanj, ker bi jim to žalost rada prihranila.«

»Še manj sme v fari kdo o tem kaj izvedeti.«

»Jaz ne bom spletla marnjev; bodite brez skrbi!«

Prometna nesreča. V Hočah pri Mariboru se je zaletel z motorjem v drevo Jožef Molec in obležal nezavesten s počeno lobanjo. Z razbito lobanjo obležal mrtev. Štefan Bauman iz Stražgojncev v občini Cirkovce na Dravskem polju se je peljal na motorju iz Slov. Bistrice proti Pragerskem. Naenkrat je izgubil oblast nad vozilom in se je prevrnil v bližini potoka Devina. Pri padcu je udaril z glavo ob motor in obležal mrtev.

Nesreča tovornega avtomobila. Na cesti pri št. Janžu na Dravskem polju se je prevrnil tovorni avtomobil, ko se je izognil neki koleškari. Pri tem se je hudo poškodoval po obrazu in si zlomil roko 24 letni delavec Avgust Golob iz Maribora. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

Smrtno ponesrečil pri podiranju drevja. V Kicarju pri Ptujju je pri podiranju drevja smrtno ponesrečil 42 letni Franc Pegan. Padajočemu drevesu se je prepozno umaknil in mu je deblo tako razbilo lobanjo, da je obležal na mestu mrtev.

Posestnik ob štiri prste. Slamozreznica je odrezala štiri prste na roki 35 letnemu posestniku Francu Klepeju iz Kamnice pri Tehtarjih.

Posledica zaleta motociklista v avto. V št. Vidu nad Ljubljano se je zgodila 3. aprila na večer huda prometna nesreča. Jože Cuderman v Škofji Loki zaposlen mizar, se je peljal omenjenega večera z motorjem iz Škofje Loke proti Ljubljani. Zada je sedel na motorju 26 letni mizar Alojzij Švigelj iz Guncelj pod Šmarno goro, ki je tudi na delu v Škofji Loki. Na cesti v št. Vidu je zadel Cuderman z motociklom z vso silo v potniški avto, ki je stal ob cestnem jarku, in je bila cesta sicer prosta. Pri silovitem trčenju si je zlomil Cuderman desno nogo pod kolonom tako, da so kosti štrlele ven, zlomil pa si je še tudi desno roko v zapestju. Nevarno si je strl desno nogo pod kolonom Cudermanov spremljevalec Alojzij Švigelj. Poškodovana so spravili v ljubljansko bolnišnico.

Posestnik umrl radi opeklin. Posestnik Alojz Bajec iz Moravč pri Sv. Križu nad Litiijo je pripravil petrolejko. Ko je nalival vanjo mešanico z bencinom, se je preveč približal z gorečo svečo. Tekočina se je vnela in prišlo je do eksplozije. Bajec je dobil tako hude opekline, da jim je podlegel v ljubljanski bolnišnici.

Birmovanje v letošnjem letu. I. V dekaniji Dravograd v nedeljo, 27. aprila, pri Sv. Janezu Ev. v Dravogradu. II. V dekaniji Slovenska Bistrica: 1. v torek, 29. aprila, pri Sv. Miklavžu v Majšpergu; 2. v sredo, 30. aprila, pri Sv. Andreju v Makolah; 3. v

»Dobro. Drugo, kar ti pravim: tvegaj se tega človeka, tega Judeža, in se zanj ne zmeni nikoli več! Po pravem bi kaj takega Nadvorski hčeri ne bilo treba ukazovati. Toliko časti bi morala sama imeti, da bi se ne spuščala v pogovor s takim lumpom in kaznjencem.«

»Tonč ni lump! Zaradi nas je zaprt.«

»Sakrabort! — Bil je vse življenje lump in potepuh. Če pri tej reči ne, pa je že prej stokrat zaslužil, da ga vtaknejo v luknjo. Sodnikom sem pošteno in po pravici povedal, kak lump je — moja krivda ni, če je dobil samo pet let.«

»Kaj? Kaj? Vi ste ga še noter tlačili?« je kričnilo deklet. »Oče, to je vnebovpijoča krivica.«

»Sakrabort!«

»Tonč si je na vse pretege prizadeval, da bi postal pošten človek. Pa vi mu ne privoščite, da bi bil priden, ne date mu, da bi prišel k sebi. Bil bi si kaj boljšega zaslužil.«

»Zaslužil? Kaj pa?«

»Vi bi morali krivico popraviti, ki jo zaradi nas, zaradi našega Petra, trpi.«

»Mi mu nismo storili krivice. Saj se je sam obtožil.«

»Mi pa imamo korist od tega. Našo čast je rešil.«

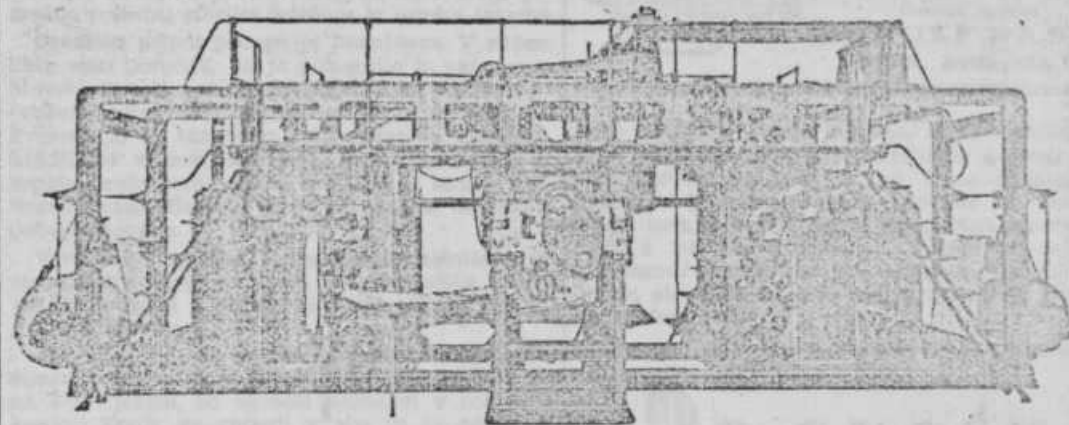
»Nihče ga ni prosil, zato mu tudi nismo ničesar dolžni... Mu tudi ne bo prišlo na misel, da bi od mene kaj zahteval. Se bi tudi pošteno urezal! Ko bo prišel iz

Novi rotacijski stroj

Današnja številka »Slov. gospodarja« je tiskana na novem rotacijskem stroju Tiskarne sv. Cirila.

Ta stroj se imenuje rotacijski, to je okroglo-tiskarski stroj, ker je plošča, s katere se ti-

visok okrog tri metre. Sestavljen je tako, da lahko tiska tudi le ena polovica stroja, ki zmora tiskati »Slov. gospodarja« na 16 straneh. Celotni stroj pa tiska »Slov. gospodarja« na 32 straneh in v treh barvah naenkrat.

ska, okrogla. Imamo tudi ploskovne tiskarne stroje, toda ti nikdar ne morejo doseči iste hitrosti tiska, kakor rotacijski. Pri ploskovno tiskarskih strojih se tiska lahko kar od ploskovno postavljenih in urejenih črk, dočim se črke v okroglo ploščo postaviti ne dajo, zato je treba posebne naprave, kjer se iz ploskovnega stavka na poseben azbestni papir odtisne stavek, ta da v stroj za odlivanje plošč, ki je prav tako nov. To odlivanje dosežemo s pomočjo raztopljenega svinca, kateremu je primešan cin in antimon. Te vlite plošče se nato pritrdijo na rotacijski stroj in se časopis tiska s teh plošč.

Rotacijski stroji so bili prvenstveno sestavljeni za tisk časopisov, ki so imeli velikanske naklade. Izumil jih je tovarnar tiskarskih strojev Koenig, Würzburg. Po njem se še sedaj imenuje tovarna, ki je tudi naš stroj dobavila: Koenig & Bauer, Würzburg, skrajšano Koebau.

Naš rotacijski stroj ima 33.000 kg teže, za fundament smo morali kopati dva in pol metra globoko in nato zabetonirati, da smo mu dali trdno podlago. Dolg je devet metrov in

Ta stroj stane veliko premoženje! Nikdar niso ti stroji izkoriščeni dobičkanosno, ker je pri njih glavno to, da svojo nalogo izvršijo v čim krajšem času. Rotacijski stroj mora posebno pri dnevnikih v najkrajši dobi dati ves list, da gre ta čimprej v roke čitateljev. Dnevnik ne more tiskati nekaj danes, nekaj jutri, ali nekaj dopoldne in nekaj popoldne. Naš stroj zmora dati 14.000 izvodov »Slov. gospodarja« z 32 stranmi na eno uro. Tiskal bo dve uri in pol, potem bo pa stal ter čakal na drugo delo. Če bi naš stroj tekkel vsak dan šest ur, bi natiskal vsak dan en vagon časopisov. Vemo, da ne bo nikdar tako zaposlen, ker ni tako zaposlen sploh noben rotacijski stroj. Želimo le, da bi bil vsak dan zaposlen vsaj dve uri, pa bo dobro služil svoji nalogi.

★

Radi sedanjih razmer je osebje v naši tiskarni tako skrceno, da nam ni bilo mogoče izdati napovedane 32 strani obsegajoče jubilejne številke. Slavnostna številka za 75 letnico »Slov. gospodarja« bo izšla pozneje, ker je gradivo za njo pripravljeno.

četrtak, 1. maja, pri Sv. Filipu in Jakobu v Laporju; 4. v petek, 2. maja, pri Sv. Križu v Poljčanah; 5. v soboto, 3. maja, pri Sv. Martinu na Pohorju; 6. v nedeljo, 4. maja, pri Sv. Jerneju v Slovenski Bistrici; 7. v ponedeljek, 5. maja, pri Presv. Trojici v Gornji Polskavi. III. V dekaniji Mežiška dolina: 1. v nedeljo, 11. maja, pri Sv. Jakobu v Me-

žici; 2. v ponedeljek, 12. maja, pri Sv. Ožbaltu v Črni; 3. v torek, 13. maja, pri Sv. Magdalen v Javorju; 4. v sredo, 14. maja, pri Devici Mariji na Prevaljah. IV. V dekaniji Slov. Konjice: 1. v soboto, 24. maja, pri Materi božji na Prihovi; 2. v nedeljo, 25. maja, pri Sv. Janezu Krstniku v Čadramu; 3. v ponedeljek, 26. maja, pri Sv. Lovrencu v

luknje, ga bom dal pod kuratelo postaviti, da ne bo mogel kake neumnosti napraviti. Potem bo vedel, koliko je ura.«

»To bo vaša zahvala za to, da je odvrnil sramoto od naše družine in da se je dal namesto našega Petra obsoditi?«

»Tiho bodi, sakrabort! Zakaj je to storil, to je čisto njegova reč! — Nam ni mar. Pozabilo se bo. Mi se ne bomo menili zanj.«

»Če se vi ne boste menili zani, se bom jaz.«

»Kaj? Ti nrevzetnica, ti grda!«

»Moja dolžnost je, da pomagam ubogemu, zapuščenemu človeku.«

»Dolžna si, da ubogaš očeta.«

»V vsem, kar je prav. — Kar ste pa storili Tonču in mu še delate, je krivica in brezsrčnost.«

»Peklenska strela, kaj takega upaš reči!«

»Govorim, kar je res in delam, kar je prav.«

»Ničesar ne boš storila, niti z enim prstom ne boš genila, tega človeka boš prezirala ter nanj pozabila!«

»Krivico in krivdo na njem bom popravila, kolikor ju morem.«

»Ti torej kljubuješ očetu?«

»Ne, jaz delam le to, kar mi narekuje vest.«

»Torej ne boš ubogala?«

»V tej zadevi ne!«

želka se vedno bolj pogreza v rdečo cvetočo čašo, dokler popolnoma ne izgine v njej. Brez števila je sredstev, ki se jih poslužujejo »žučelkojedne rastline«, da uničijo svojo žrtev. Nekatere jih zadavijo, druge zaušijo. Glad ima v tej večni borbi za življenje povsod iste zakone...

Prva letalka. Prva ženska, ki se je dvignila z letalom v zrak, jo bila Američanka gospodična Edith Druce. To se je zgodilo leta 1908, v francoskem mestu Le Mans. Edith Druce je tvegala prvi ženski polet na majhnem lesenem letalu tvrdke Wright, ene prvih letalskih tovarn na svetu. Vodil ga je inženir Wilbur Wright sam. Letalo se je majavo dvignilo z zemlje, se povzpelo do višine 100 metrov in je ostalo celo tri

Blagoslovljene velikonočne praznike

želita svojim cenjenim, naročnikom, čitateljem, prijateljem in oglaševalcem
uredništvo in uprava »Slov. gospodarja«

Stranica; 4. v torek, 27. maja, pri Sv. Mariji v Špitalcu; 5. v sredo, 28. maja, pri Sv. Petru v Zičah; 6. v četrtek, 29. maja, pri Sv. Duhu v Ločah; 7. v petek, 30. maja, pri Sv. Jerneju pri Ločah; 8. v nedeljo, 8. junija, pri Sv. Juriju v Slov. Konjicah; 9. v ponedeljek, 9. junija, pri Sv. Egidiju v Zrečah; 10. v torek, 10. junija, pri Sv. Konigundi na Pohorju. V. V. dekaniji Vuzenica: 1. v nedeljo, 15. junija, pri Sv. Nikolaju v Vuzenici; 2. v ponedeljek, 16. junija, pri Sv. Lavrenciju v Vuhredu; 3. v torek, 17. junija, pri Sv. Jerneju v Ribnici na Pohorju.

Bela zastava na poslopju policiskih zaporov v Mariboru. Dne 8. aprila je vihrala na poslopju policijskih zaporov v Mariboru, kateremu pravijo »Pri Grafu«, bela zastava, ki je naznanjala, da so bili ta dan prazni. Omenjena bela zastava je za Maribor, ki je važno obmejno mesto, redka prikazen.

Elektrika v Obsetelski dolini. Iz Bizeljskega poročajo: Kralj. banska uprava nam bo v par tednih oskrbela napeljava električnega voda. Vse ljudstvo pozdravlja ta. prepotrebn korak kr. ban. uprave. Sicer smo oddaljeni od večjih slovenskih središč, vendar smo take napeljave vredni, ker bizeljska občina izvozi letno vina, ki da naši banovini nad en milijon in sto tisoč dinarjev banovinske trošarine (računano po lanski slabi vinski letini!). Upamo, da bo elektrika prinesla v obsetelsko dolino tudi kako industrijo, ki bi dala kruha našim revnejšim slojem, ki morajo sedaj za njim v Zagreb, kjer se narodno in versko izgublja.

Škofje Loko je zadnja sobota, 29. marca, obiskala prva nevihta s točo. Vsekakor zelo redek pojav v tem času, ko še imamo snega v planinah dovolj za smučarje.

Velika tatvina svinca. Na železniški postaji Tezno pri Mariboru je bilo pokradenega iz vagonov za 22.000 din svinca. Orožniki so izsledili ter prijeli tatove in one, ki so kupovali ukradeni svinec.

Vlani v mesnico. V mesnico mesarja Valentina Smodeja na Pobrežju pri Mariboru je bilo vlonjeno in odnešenih šunk ter klobas za 5000 din.

Hitro izsledena tatova. Preteklo nedeljo je bil okraden Franc Filipič, posestnik na Desnjaku pri Ljutomeru. Tatovi so mu odnesli vse svinjsko meso. Omenjeni posestnik je bil že lani okraden, ko so mu tatovi prav tako odnesli vse meso ob priliki birmovanja v župniji Cezanjevci pri Lju-

tomeru. Sedaj se je orožnikom iz Ljutomera posrečilo izslediti storilce letošnje in lanske tatvine.

Orožniki prijeli pobeglega kaznjence. V našem listu smo poročali, da je pobegnulo iz zaporov v Murski Soboti pet kaznjencev. Dva begunca so orožniki hitro imeli, ostali pa so se razpršili po Prokmurju in Murskem polju, kjer so vlamjali, kradli ter vznemirjali ljudi. V zadnjem času je uspelo orožnikom, da so aretirali v bližini Beltincev Ivana Beleca, ki je bil nekak kolovodja pobegle trojice.

V vinotoču zaboden. V mariborsko bolnišnico so spravili 26 letnega dninarja Franca Gajšta iz Makol, ki je dobil v nekem vinotoču pri Majšperku pet zaboljajev.

Par konj in voz so mu ukradli. Martinu Krštincu, pesestniku v Bereči vasi, občina Metlika na Dolenjskem, so ukradli neznanci v noči dva konja. Konja so vpregli v voz in se odpeljali. Krštinec je oškodovan za 15.000 din.

Obsodba po 26 ur trajajoči obravnavi. V Ljubljani je bil 2. aprila po 26 ur trajajoči razpravi obsojen tolovaj Tone Hace in njegovi pomagači ter sokrivci. Hace je dobil dosmrtno ječo radi umora sotovariša Rudolfa Aupiča in radi usmr-

† Dr. Fran Kulovec

minuto v zraku. Ko je pristalo, so priredili pogumni letalki navdušene ovacije. Njeno ime je bilo objavljeno v vseh časopisih, prva ženska, ki se je dvignila z letalom v zrak, je postala najpriljubljenejša junakinja sveta. Ni dolgo od tega, ko je priredila neka ameriška letalska družba letalski dan v Njujorku. Pri tej priliki se je spoznala prva letalka in jo je povabila na spominski izlete. Nudila ji je velikansko moderno potniško letalo za polet nad Njujorkom. Edith Druce je vabilo ljubeznivo in hvaležno sprejela. Ko je letalo krožilo nad nebotičniki, je postala naenkrat zaskebljena. Vse bloda je napisala na listek nekaj besed in jih izročila pilotu. To so bile besede prve junakinje zraka: »Ne tako hitro,

»Gromska strela!« je rohnel stari. »Sedaj je pri kraju z nama. Poslušaj sodbo. Poberi cape in zapusti hišo. To ti vplevam jaz.«

»Oče!« je kriknilo prebledelo dekle.

»Nič oče! Jaz bom že vsem pokazal, kdo je gospodar v hiši,« je divje vpil Nadvornik.

»Zapustiti moraš mojo hišo, še danes, takoj! Kar rečem jaz, stoji. Tekom ene ure ne maram ničesar več videti od tebe. Poberi se!«

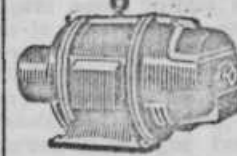
Za trenutek je oklevalo dekle, nato pa je dvignila glavo: »Bog s teboj, oče!« in odšla.

Uro pozneje je zapustila Nadvornikova hči očetovo hišo s svežnjem pod pazduho.

12.

Čas je hitel svojo pot. Skoro tri leta je prebil Judež v moški kaznilnici v Mariboru. S pokorščino in z resnim, mirnim obnašanjem si je tako pridobil zaupanje kaznilniškega ravnatelja, da mu je začel ta počasi naklanjati razne udobnosti. Razen lastne delavnice je imel posebni spalni prostor in se je smel mnogo bolj prosto gibati, kakor pa drugi kaznjenci. Za te predprave pa je šla zahvala še kaznilniškemu kuratu, gosp. Martinu, ki se je zavzel za nj s pravo očetovsko dobrotljivostjo. Njemu je razodel pri spovedi svojo skrivnost in od njega je prejel

DOBAVLJA-POPRAVLJA

molore
in vse vrste električnih strojev
Domača tovarna
RUDOLF PASPA
Zagreb, Noturaska 69

titve orožnika Ivana Medena. Radi vlonnih tatvin, poskusne usmrtilive orožnikov in radi ropu pri trgovki Ahlinovi je bil Hace obsojen na kazni, ki bi znašale skupno do 159 let. Od njegovih tovarišev je prisodil senat Antonu Pestotniku 3 leta in 6 mesecev, Žužuju tri leta in 8 mesecev robije, krojaču Mihaelu Kovčiču pa 1 leto strogega zavora radi prikrivanja ukradenega blaga.

Posvetu

Nenadna smrt madžarskega ministrskega predsednika in nova vlada. Madžarski narod in vse tuje prijateljke Madžarske je iznenadila 3. aprila vest o nenadni smrti ministrskega predsednika grofa Pavla Teleky. Madžarska vlada je izdala o smrti predsednika vlade grofa Telekyja poročilo, v katerem pravi, da se je prvotno mislilo, da ga je zadela kap, pozneje pa se je izvedelo, da si je sam končal življenje, ker je bil preveč občutljiv za vse, kar se je dogajalo v zadnjem času okoli Madžarske in ga je še tlačila skrb zaradi hude bolezn njegove žene. Rajni grof je bil s pred kratkim preminulim madžarskim zunanjim ministrom grofom Štefanom Czakyjem prijatelj Jugoslavije, s katero je sklenil pogodbo trajnega prijateljstva. Teleky, ki je užival doma in v inozemstvu velik ugled, je bil svečano pokopan 7. aprila. Koj po smrti ministrskega predsednika je odstopila celokupna vlada. Regent Horthy je poveril predsedstvo nove vlade doseđanju zunanjemu ministru Bardossyju, ki je obdržal tudi zunanje ministrstvo. Sestava ostale vlade je ostala neizpremenjena.

Zaplomba nemških in italijanskih ladij v obeh Amerikah. Severna in Južna Amerika sta odredili v minulem tednu zasego nemških in italijanskih trgovskih ladij, katere so se zatekle v ameriška pristanišča, ker jih je doletelo vojno stanje na odprtem morju. Najprej so bile zasežene na odredbo predsednika Rossevelta nemške in italijanske ladje po pristaniščih Združenih držav. Zgledu Združe-

marsikatero tolažbo, pa tudi namigljaje, kako bi lahko izkoristil prestajanje kazni v veliko korist za življenje. Pod načrtnim verskim vodstvom je popolnoma dozorel značaj mladega moža in se je istočasno pojedelnil s trpljenjem ječe. Z velikim veseljem se je oklepal dela. Ker je kazal zanimanje za strugarstvo, so ga zaposlili v stružnici, kjer si je pridobil sčasom tako spretnost, da je izgotavljal prave umetniže. Pri tem pa ni zaslužil samo lepega denarja, katerega so zanj nalagali, ampak mu je tudi hitreje mineval čas. Nikdar mu ni bilo dolgčas. Nekako domotožje je občutil, kadar je mislil na Julko, Nadvornikovo hčerko. Pri teh spominih je bil večkrat do smrti žalosten. Za njo je doprinesel veliko žrtev, njena podoba je stala vedno živo pred njim; pa on ne bo nikoli mogel govoriti z njo niti besedice, ne bo je videl nikdar več. Nikoli se ni kesal koraka, katerega je storil za njo, nasprotno, očitno ga je veselilo, da je zamogel storiti za dekleta nekaj velikega in težkega; njegov najljubši sen je bil, da se bo spominjala Julka nanj s spoštovanjem in hvaležnostjo, morda celo z ljubeznijo. Samo nekaj bi bil rad zvedel od nje. Odkar je bil zaprt, se ni dotaknila njegovega ušesa nobena novica iz domačega kraja in noben pozdrav. To ga je bolelo in večkrat se ga je oprjelo vroče hrepenenje po kakki vesti.

Nekega lepega poletnega jutra — bilo je v tretjem letu prestajanja kazni — so ga poklicali v sobo za obako.

nih držav so sledile Mehika, osrednje in južne ameriške države. Zasega je bila izvedena na podlagi ameriškega zakona, ki prepoveduje uničenje ali pokvarjanje ladij tujih držav, ki so se zatele pred vojno v ameriške luke. Oni nemški in italijanski mornarji, ki so skušali ob odredbi zasege ladje zažgati ali

pokvariti ladijske stroje, so bili aretirani in bodo obsojeni radi teh dejanj. Ker gre pri omenjeni zasegi za večje število nemških in italijanskih trgovskih ladij, sta vložili Italija in Nemčija zaradi plenjenja njunih ladij protest v Washingtonu, katerega je Amerika zavrnila.

opravljal v Slov. Bistrici tajnik Sreskega odbora mariborskega gosp. Martin Pravidl. Občni zbor je poslovodnemu predsedniku gosp. Repniku Josipu izkazal toplo zahvalo za njegovo večletno vzorno, agilno in požrtvovalno delovanje v prid vsem vojnim žrtvam Slov. Bistrice ter jim je jako žal, da se je umaknil s predsedniškega mesta. Volitev ni bilo, ker se je izvedla priključitev v Maribor, pač pa so bili izvoljeni štirje delegatje za Oblastno skupščino, in sicer sledeči: Repnik Josip, Terčič Vincenc, Pibrovce Avgust in Margoč Ivan. Za poverjenika pa je bil izvoljen gosp. Pibrovce Avgust iz Slovenske Bistrice.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Najstarejša ženska v mariborski okolici umrla. V Razvanju pri Mariboru je poklical Bog k sebi sredi minulega tedna prevzittkario Elizabeto Hofer, ki je čakala izredno starost 95 let in je bila najbrž najstarejša ženica v mariborski okolici. Njen že davno rajni mož je bil zadnji daljnji sorodnik znamenitega tirolskega junaka Andreja Hoferja. Rajna je imela dva sina, ki sta pa padla v svetovni vojni. Preživljala je svoja prevzittkarska leta pri Ivanu Visočniku v Razvanju, kojega ženi je rajna bila babica. Hoferjeva je bila pokopana ob veliki udeležbi na pokopališču hoče družnice Sv. Mihaela v Razvanju. Najstarejši mariborski okoličanki svetila večna luč!

Umri je dober obmejni posestnik pri Sv. Ani v Slov. goricah. V ponedeljek, dne 24. marca t. l., smo ob lepi udeležbi pokopali kmeta Janeza Holer, p. d. Perko-Spindler iz Draženvrha. Z marijivostjo, varčnostjo in vztrajnim delom si je ob strani svoje ljubeznive žene ustvaril prav lepi kmetijski dom. Zavratna jetika mu je v najlepši dobi utrgala nit življenja. 49 let star se je preselil v še lepši in boljši dom. — Naj v miru počiva! Blagi ženi in otrokoma iskreno sožalje! Pogrebel so darovali za novo bogoslovje 55 din!

Počivaj v miru, blagi mož! Poročilo od Sv. Antona v Slov. goricah. Dne 30. marca smo sprejeli k večnemu počitku daleč okrog znanega Zepa na Vanetini, Jožefa Kramberger, v 54. letu starosti. Rajni je bil dolga leta na-

ročnik »Slov. gospodarja«, dober in skrben gospodar, posebno zgleđen družinski oče, ki je žrtvoval za svoje vse, celo svoje zdravje in zadnje življenje. V svetovni vojni se je zaobiljubil, da po srečni vrnitvi postavi kapelico v čast rožnovenski Mariji. Z velikimi žrtvami je storil to in še oskrbel kapelico zvon, katerega se sliši daleč naokrog, in je že mnogim zazvonil ob ločitvi s tega sveta. Kako je bil rajni vnet za čast božjo, se vidi iz tega, da je vsako nedeljo ali praznik zjutraj ob pol 5. uri zvonil sam, da je budil sosede in okoličane, da je treba v cerkev. Kako zelo je ljubil Marijo, vedo tisti, ki so vsako leto poromali z njim, ko je bil vodnik romarjev 31 let na Sladko goro. Tega romanja ni nobeno leto opustil, čeravno zadnja leta ni bil več trdnega zdravja. Bil je samouk ter napravil vse, kar se rabi pri gospodarstvu, marsikdo ga bo pogrešal, ker je rad pomagal velikokrat brezplačno pri nujnih popravilih. Bil je član apostolstva in fantov ter se redno udeleževal mesečnega prejetanja sv. zakramentov, če ni bilo mogoče doma v farni cerkvi, pa tam, kjer je bil zaposlen. Da je bil zelo priljubljen, je pokazal njegov pogreb, ko so ga možje in mladeniči apostolstva in sploh številni farani, med njimi orožniški komandir z županom spremlili k zadnjemu počitku. Viš. g. župnik je ob grobu zelo lepo orisal življenje in slabo pokojnega za družino in čast božjo. Tebi, dragi Zep, bodi ljubi Bog stoterni plačnik, žalujoči ženi in peterim otrokom pa naše sožalje. Počivaj v miru!

Dopisi

Slovenjebistriški okraj

Slov. Bistrica. V nedeljo, dne 30. marca t. l., se je vrtil dopoldne v Slovenski Bistrici v kino prostorih gosp. Avgušlina letni občni zbor Krajevne odbora U. V. L., katerega se je udeležilo lepo število vojnih žrtev celega okraja Slovenske Bistrice. Občni zbor je vodil zastopnik Oblastnega odbora iz Ljubljane gosp. Franc Preša. Zastopana pa sta bila tudi na občnem zboru delegata iz Maribora gg. Geč Franjo in Martin Pravidl. O celotnem poslovanju je podal poročilo poslovodni predsednik g. Repnik, iz kojega se je posnelo, da ima tamkajšnji Krajevni odbor 196 članov in članic. Blagajniško poročilo izkazuje dohodkov 8005.15 din in izdatkov

6.466.50 din. Občni zbor je vso poročilo soglasno odobril in vzel na znanje. Sklenjeno je bilo tudi, da se ustanovi zdravstvena zadruga, katera bo marsikateri vojni žrtvi velika socialna pomoč. Z mačenkastno članarino mesečno 5 din bodo imele vojne žrtve brezplačnega zdravnika in zdravila. Končno se je sklenilo, da se Krajevni odbor v Slovenski Bistrici priključi z vsemi člani in premoženjem Sreskemu odboru Udruž. vojnih invalidov v Mariboru, kakor je tudi to po pravilih predvideno. Do preklica pa se še bodo uradne ure vršile vsako nedeljo dopoldne v Slov. Bistrici od strani Sreskega odbora mariborskega, kar si radi tega tamkaj bivajoči člani prihranijo vozne stroške v Maribor radi raznih in potrebnih poslenj v eni ali drugi zadevi. Tajniške posle bo

Ptujsko polje

Ptuj. (Zaključek gospodinjinskega tečaja na dekliški okoliški šoli v Ptuj.) Pravkar se je zaključil na dekliški okoliški šoli gospodinjinski tečaj, ki uspešno deluje že 7. leto. Vsakokrat se usposobi v tem tečaju okoli 20 deklet za dobre gospodinje in matere. Tu se dekleta učijo vsega, kar je potrebno zlasti gospodinjam v podeželju, pri tem se pa ne pozablja tudi na versko-moralno vzgojo gojenk. Letos ni bilo vsakoletne slovesne proslave sklepa tečaja zaradi težkih gospodarskih razmer. Tečajnice so imele skupno sv. obhajilo in sv. mašo v minoritski cerkvi, narkar je bila v dekliški okoliški šoli prisrčna domača slovesnost, ki so se je udeležile le gojenke tečaja z učitelj. V sklepnem govoru je voditeljica tečaja gđ. Ljudmila Gulin naročala svojim gojenkam, naj bodo zveste sv. veri, domači grudi, narodu in državi ter naj v tem duhu vzgajajo tudi svoje bodoče družine.

Haloze

Sv. Andraž v Halozah. Na Marijin praznik, 25. marca, so priredili naši pridni otroci svojim dobrim mamicam nad vse uspelo prireditve, ki so jo ponovili v nedeljo, 30. marca. Na sporedu so bili mični prizori, pesmi in deklamacije. Z največjim navdušenjem smo sprejeli vest, da je stopil na prestol slavni Karadjordjevičev naš mladi kralj Peter II. Na vseh hišah v trgu Sv. Andraža so veselo zavihrale zastave, kakor še nikoli poprej.

Dravinjska dolina

Loče pri Poljčanah. Naše prosvetno društvo je z dekliško Marijino družbo in dekliškim krožkom priredilo 3krat materinsko proslavo in sicer 22. marca zvečer, 23. marca popoldne in 25. marca popolden z deklamacijo, govorom in lepo ljudsko versko igro v 5 dejanjih: Lurška pastirica. So bila pač naša dekleta pridna, da so v tako kratkem času spravilo kaj tako lepega skupaj. Obisk je pač pokazal, kako ljudje znajo ceniti take materinske proslave. Vsa čast in zahvala prirediteljem, zlasti g. kaplanu, ki je nosil vso težo prireditve na svojih ramah. Pa saj ima dosti široke, da lahko veliko nanje naloži. Čestitamo pa tudi dekletom, da so nam podale tako lepo materinsko proslavo! Bog jih živi, naša brhka dekleta! — Menda smo že tudi enkrat poročali, da se vrši pri nas pod okriljem občinskega rdečega križa bolničarski tečaj pod

Kakor na perutih je pohitel po stopnicah. In koga je dobil spodaj? Svojo teto, Jeruljo.

»Teta, teta, ljuba teta, ti si,« je zaklical bučno in zagrabil z obema rokama njeno desnico. »Ti edina me nisi pozabila!«

»Poba, Tonč, niti eno uro te nisem pozabila, in koliko sem molila zate, to zna samo naša Mati,« je ihlela ženica.

Bila je še vedno taisto bable, kakor pred tremi leti in se ni prav nič postarala. Njeni kodrastí, skrbno počesani lasje niso prav nič osiveli, njen okrogli obraz z rdečimi lici je obdržal še vedno isti otroški izraz, v njenem gibanju ter kretanju je bilo še vse ono mirno ter ljubko od poprej. Tudi cvetlice, njene stalne spremljevalke, niso manjkale. Krog klobuka je nosila venec iz poljskih rož, iz košare so lukale pisane cvetke iz lončkov, z njene palice, katera je slonela poleg košare v kotu, sta se smejala šopka iz sveže utrganih vrtnih cvetlic. Ginjen je gledal Judež Jeruljo:

»Teta, tako dobra kot ti, ni nikdo z menoj in ne bom pozabil nikdar, da si me obiskala... Kako dolgo si že na potu?«

»Ne dolgo. Danes pred 14 dnevi sem šla z doma,« je odgovorila Jerulja.

Žensče se je razgovorilo in začelo pripovedovati: »Veš, Tonč, jaz sem že bila enkrat tukaj; pred dvema

letoma, pa me niso spustili k tebi — vse beračenje je bilo zaman. Tokrat je šlo lahko, ker imam pisanje. Stavil ga je g. župnik in ga je pustil od sodišča podpisati ter kolkovati... Poba, poba, kar dopovedati ti ne morem, tako me veseli, da te zopet vidim. Mogoče ti ne bo več treba dolgo tukaj ostati. Naš Gospod ti je že davno odpustil — ti nisi imel zlobnega namena, niti znal nisi, kaj počenjaš. Z vašim dušnim pastirjem, z gorečim gospodom, sem že govorila in tudi on pravi, da si dober človek. Sedaj se hočem zahvaliti naši ljubi Gospej. Nisem te zastoj priporočila Mariji na več kot sto krajev, da te sprejme v varstvo, Bogu hvala ter zahvala. Na povratu proti domu sem se oglasila pri Mariji v Rušah, v Puščavi in pri Sv. Križu pri Dravogradu... Zalibog so oveneli na potovanju k tebi šopki. Glej, enega sem nabrala zate pri Devici Mariji v Puščavi...«

Jerulja je potegnila iz košare šopek, ki je bil povezan iz pohorskih cvetk, vendar cvetja ni ubilo več — je odpadlo, viselo je ovenelo... »Škoda! Škoda! Škoda! Bile so potrpane na hribčku v Puščavi in so bile tako ljubke!« je vzdihovalo bable. Judež je hlastno pograbil šopek, poljubil je ovenelo cvetje in je kriknil: »Iz domačih krajev ste, s planin! Bog vas živi! Bog vas živi!«

»Poglej, tukajle imam še lepši šopek zate,« je vzkliknilo ženšče in vzela enega od šopkov s palice; »tega sem včeraj naberačila.«

mladi mož, in ne privesoko!«

Ptice uče govoriti. O italijanskih trgovcih s pticami in rejcih ptic pravijo, da imajo poseben talent, da naučijo ptice govorjenja. V resnici izvirajo najzanimivejše živali te vrste iz Italije ali pa vsaj iz rok italijanskih strokovnjakov, ki uče ptice govoriti. V novejšem času uporabljajo sicer drugod kot učilo čedalje bolj gramofonske plošče in tako izgubljajo italijanski učitelji ptic tudi čedalje bolj svoj posebni položaj. Najboljše »govornice« so slej ko prej papige in vrane, a tudi druge ptice se nauče nekoliko besed ali ostih stavkov; Seveda ni govora o tem, da bi živali smisel besed, ki jih izgovarjajo, tudi razumele. Ščasoma sicer lahko po

(Dalje sledi)

vodstvom g. zdravnika in predsednika občinskega rdečega križa. Sedaj smo ta tečaj srečno zaključili z izpitom, ki ga je slajno napravilo 30 udeležencev: 7 moških in 13 ženskih. Izpitno komisijo so tvorili: predsednik RK č. g. Modričnjak France, g. zdravnik dr. Ankerst Erik, banovinski zdravnik v Ločah in tajnik sreskega RK g. Gorenjak Ludvik iz Slov. Konjic. Tečajniki so zlasti pokazali izvrstno praktično znanje za prvo pomoč. Prvi tečaj je z uspehom zaključen, a upamo, da ne zadnji. Vsa čast udeležencem in vodstvu tečaja! Le tako naprej, pa ne bo do Loče veljale, da so zaplankane! — Zdej pa še vsem veselo alelujo in obilo pirhov ter mir, mir za veliko noč, ki ga svet dati ne more! Bog živi!

Saleška dolina

Št. Ij pri Velenju. Tečajnice, ki so posečale v šoli trimesečni gospodinjstvo-nadaljevalni tečaj, so ga zaključile v nedeljo, 30. marca. V razredu so pripravile razstavo ročnih del. Popoldne so pa vprizorile v Društvenem domu tri dvodejanke. Celotna proslava je prav dobro uspela.

Savinjska dolina

Sv. Pavel pri Prebodu. Opaža se razumnejše kmetovanje v naši okolici. Kmečki delavci že marsikje dobijo sedaj pri malici namesto jabolčnika — mlečno kavo poleg koruznega kruha. Sadno drevje so začeli sedaj tudi zanikrni sadjarji oskrbovati, pričakujoč dobre letine. Dveletna poseba je napravila mnogo škode. Najbolj prizadeta je bila pri nas sorta »Ontario«. Nadomestitev posušenih dreves pa je težka zaradi pomanjkanja že itak »rogih« drevesc po 20 din za komad. — Hmeljarji imamo še večinoma ves pridelek v svojih skladiščih. Po hmeljiščih že žvenketata motlika in nož. Drugeje zopet orjejo in kopljejo globoko ukoreninjene stare sadike iz zemlje, v katero bodo posadili koruzo in krompir. — Sadjarska podružnica je naročila pri kmet. gosp. zadrugi v St. Vidu pri Stični semenski krompir »Bitnjek«. Ker se je bilo bati, da ne bi med prevozom zmrznili, smo ga prejeli šele 26. marca, in sicer 146 kg za 500 din. Poštnina in tovornina znaša 66.50 din. Krompir torej stane 1 kg 3.88 din. Prejeli smo podporo od kr. banske uprave in od občinske uprave. Člani sadjarske podružnice so prejeli krompir »Bitnjek« brezplačno pod pogoji, da ga v jeseni isto količino vrnejo podružnici v nadaljnjo razdelitev. — V višjih legah pa marsikje pripravljajo dosedaj neobdelano zemljo in jo bodo posadili s sončnicami, da si iz njih pridelajo olja za domačo uporabo.

Celjska okolica

Iz celjske okolice. Delavska žena in mati nam piše: Mnogokrat se poroča o naši mladini, kakšna da je, da lenari, berači in včasih tudi krade. Me matere in žene dobro vemo, da je brezposelnost kriva tega. Delo ni pravilno razdeljeno, da bi vsak dobil zaposlitev po svojem stanu. Revni, ki nimamo nobenih sredstev, smo na cesti brez dela; potem pa se jim očita, da so delomržeži človeka kar srce boli, ko vidi, da mladina nima ne obleke ne hrane ter se navadi lenuharenja. Za vsako ceno

pa tudi ne moremo delati, ko je takšna draginja. Naj bi se razmere na delovnem trgu uredile. Me matere z veliko skrbjo gledamo, kaj bo iz naših otrok. Zato prosimo merodajne odpomoči!

Galičja pri Celju. V nedeljo, 23. marca, se je vršil po večernicah v župnišču občni zbor tukajšnjega prosvetnega društva. Udeležilo se ga je lepo število gališke mladine. Izvoljen je bil nov odbor z agilnim organizatorjem Francem Štefančičem na čelu. Pristopilo je tudi veliko novih članov. Društvo šteje sedaj 55 članov. Vsa gališka župnija z veseljem pričakuje 13. julij. Ta dan bo namreč daroval prvo sveto daritev naš domačin g. Feliks Podpečan. Na to slovesnost se že sedaj pripravljamo.

Šmarni kraji

Šmarje pri Jelšah. Ne oglašja se rada ne ustno ne pisмено, zato pa dela in se trudi tembolj za blagor svojih sookoličanov. In to je naša gasilska četa in z njo vred tudi vseh 25 čet celega našega okraja Šmarje pri Jelšah. Zato jih radi imamo in jih vsaj za velikonočne praznike lepo pozdravljamo in obenem bodrimo, naj vedno ostanemo zvesti armadi sv. Florijana, za varnost naših krajev skrbijo in prav korajžno rdečega petelina podijo. Lansko poletje so si zelo umestno prezidali svoj gasilski dom ob stari rimski cesti proti Korpulam ter ga v prvo vrsto postavili z decidavo velike dvorane in še drugih potrebnih prostorov. To je bilo veselje, ko so se k slovesni blagoslovitvi zbrale množice gasilstvu naklonjenega ljudstva, predvsem pa različne čete ali vsaj njih zastopniki! Postavljajo se člani ob času sile in nesreče s svojo pomočjo, kakor tudi ob posebnih cerkvenih in domovinskih slovesnostih, postavljajo se pa tudi njihov lep dom in ponosno gleda na belo cesto mimo Katol. doma

in Kovačičeve nove stavbe. Letošnjo drugo postno nedeljo je bila prostorna dvorana napolnjena odposlancev vseh 26 čet gasilske župe šmarnskega okraja zaradi polaganja letnega obračuna. Veselila nas je vest, da šteje ta zveza 2086 članov-gasilcev in tudi za nujno bolniško oskrbo izvežbanih samaritanov in samaritank. Pozdravljamo zato: Aleluja! Na pomoč!

Laški okraj

Sv. Miklavž nad Laškimi. V šoli smo imeli zaključek gospodinjstkega nadaljevalnega tečaja, katerega se je udeleževalo 12 deklet. Starši in dekleta so bili s tečajem zelo zadovoljni. Tečaj se bo prihodnjo zimo zopet vršil, ker je še dovolj priglašeni deklet, katera letos niso prišla na vrsto. — Vodovod v Brstovnici je napravljen. Zelo hvaležni smo banski upravi za izdatno podporo, s katero je bila gradnja vodovoda omogočena. Prispevala je tudi država. Zelo potrebno pa je popravilo nekaterih občinskih cest, posebno od Sv. Miklavža čez Bukovje do Marije Gradca in iz Zabreža do Rimskih toplic. Popravilo stopnic na pešpoti od Sv. Miklavža v Rimske toplice pa se bo v kratkem izvršilo.

Laško. »Nova doba« prinaša dopis iz Laškega, v katerem opisuje primer, da so pri neki kmečki hiši jajca rajši doma pojedli kot pa da bi jih prodali po 80 par komad. Iz tega prihaja do zaključka, da kmet povzroča sedanjo draginjo. Gotovo je, da dopisnik »Nove dobe« malo pozna kmečke razmere, ko trdi take stvari. Kmečki stan pač najmanj odločuje o ceni svojih pridelkov, ampak razmere in čas, v katerem živimo. Kakor si kmet ni mogel pomagati takrat, ko so bile cene najnižje, ampak so to povzročile razmere, tako tudi ni prav, kmeta dolžiti sedanjih višjih cen kmečkih pridelkov, ker jih povzročajo drugi vzroki.

Trikrat podlegel igralni strasti

Iz japonske prestolnice Tokija poročajo: Nedavno je v bolnišnici japonskega mesta Kobe umrl v veliki revščini človek, ki je spadal k najslavnejšim lovcom na zveri in slone na svetu. Iz njegovih lastnih zapiskov, ki jih je zapustil Mat-Thieu Rudel, spoznamo, da ga je umičila igra in da je trikrat zaporedoma v najkrajšem času izgubil svoje težavno pridobljeno veliko premoženje z igro tamfui, ki je ena najbolj svojiskih iger na Daljnem vzhodu in je na Japonskem strogo prepovedana, a je dovoljena na Kitajskem in v Indokini in ki je zahtevala že na tisoče žrtev.

Tamfui je prav igra spretnosti, ki jo pa z veliko strastjo igrajo. Igralci narišejo s kredo velike kroge na tla, kamor zapišejo številke. Nato skušajo z majhnimi noži zadevati številke v krogih, ki so si jih zapisali. Opazovalec kar ne more razumeti, kako utegne takšna preprosta igra igralce tako do strasti razvneti, tako da jo je Japonska morala najstrože prepovedati in se prestopki kaznujejo z ječo. Ma-

lokdat pa je bila ta igra nevarna Evropejcu, a rajni Mathieu Rude je bil tu izjema.

Svoje prvo premoženje si je napravil kot upravitelj nasadov v Indokini. Spoznal je igro tamfui, zašel je v njeno oblast in je postal berač. Nato je postal lovec na zveri in slone. Z bogatim plenom, s slonovo kostjo, s kožuho vimo zveri in z dragulji se je čez tri leta vrnil iz džungle. A komaj je bil prišel v Hanoi in je svoje zaklade spravil v denar, ko ga je vnovič obsedla vražja igra in je spet iskal sreče v tamfuju. Toda ni bil zadosti spreten. Čez nekaj dni je bil že berač. Spet se je odpravil v džunglo, delal je več let ko črna živina in se je vrnil s premoženjem, ki ga je pa prav tako izgubil kot že dvakrat prej. Vsega v mrzlici in na koncu moči so ga prinesli v bolnišnico v Kobeju, kjer je končno umrl.

Če ste v zadregi, si pomagajte z oglašom v »Slovenskem gospodarju«!

izpolniti kakšne svoje želje skiepajo, da vsebuje stavek, ki ga izgovore, določeno vprašanje, a to je bolj stvar privajenosti nego pa umevanja. Najmodernejša knjižnica sveta bi bila skoraj uničena. Pri nekem napadu nemških letal na angleški Manchester so bombe razdejale tudi pislopje, v katerem se nahaja slovita manchesterška knjižnica. Na srečo je knjižnica sama ostala nepoškodovana. Knjižnica v Manchesteru ima slovito zbirko prvih tiskanih knjig, kakor tudi mnogo rokopisov. Poleg tega so zbrani v tej knjižnici tudi vsi rokopisi, ki so bili pisani kdaj koli na blago, avilo ali kakšne druge tekstilije. Zedanja knjižnično pislopje so zidali med leti 1927 in 1930. Je to ena najmodernejših knjižnic

Januš Golc:

Hiči mariborskega mestnega sodnika

Ljudska povest iz junaške dobe obrambe Maribora pred Turki leta 1532.

Dolgi pouk je poslušal Janez pokorno kakor pri spovednici, se parkrat celo nasmehnil po dolgem času živahnim razlagam, pri slovesu je odvezal mošnjo za pasem in stisnil neznanu v roko precejšen ščep zlatnikov. Grajski se je globoko priklanjal bogati ter lahko zashčeni nagradil, hotel poljubiti dobrotniku roko, mu obljubil hvalečnosti do groba ter mu zagotavljal siguren uspeh.

Od Podčetrčka do samotne krčme

Po razstanku s podčetrčkim valpetom je odjezdil Janez s krdecem po vozni poti do Prelaskega, odkoder mu je pokazal grajski na desno. Znočilo se je, dež se je vili, ko so krenili jezdeci s križpota na desno roko, kjer se je razprostirala hosta z ozkim prehodom do male cerkvice sv. Petra na Bučah. Od tam je vodila steza precej strmo ter se je izgubila v goščo. Popolna tema je zajela konjeniko, ki se je pomikala naprej korakoma drug za drugim. Dež je pial skozi ovenelo listje, vihar je privijal

14 ter sukal vrhove bukovih in gabrovih dreves, človek ni videl niti pedenj pred seboj, le konji so stopali sigurno, dasi niso bili nikdar v teh kot v rogu temnih brlogih.

Janezovi dragonci so bili vajeni pojezdov po samotah, kjer imaš v še tako trdi noči vsaj nekaj razgleda okoli in pred seboj. Tajinstvena groza jih je spreletavala, ko so cokotali po gozdnem blatu in ni upal niti eden kaliti nočne tišine s povpraševanjem: kam jih vodi poveljnik v deževni noči skozi neprestane šume, katerih noče biti ne konca ne kraja?

Slednjič se je pričelo drevje vendar redčiti. Četica se je prerinila skozi hosto na nekako krčevino, iz katere je vabilo ob poti človeško bivališče z lučko. Vsi so si globoko oddahnili, ker jih je pomirila brleča sveča v nesigurni temi, katero je spremljal naliv.

Poveljnik je prekinil dolgotrajni molk z odrešilno pripombo: »Mislím, da smo na cilju, katerega mi je označil Podčetrčan.«

Do kože premočeni popotniki so se spustili s konj okrog prostorne hiše z gospodarskimi poslopji. V gostilniški sobi je gorela radi pozne ure samo ena sveča. Stotnik je pojasnjeval, da so se ustavili in bodo nočili pod streho Jurija Pustiškega, kateri krčmarji ob vozni poti Podčetrtek-Kozje-Podsreda.

Vojaki so začeli klicati krčmarja, ki se je hitro odzval ter prisvetil z leščerbo. Kakor hitro je prehodil,

Ukanil ju je

1.

Pozderčeva stara sta sedela na podoknih. Od časa do časa je kateri spregovoril kako besedo, potem pa sta spet molčala. Šlo je za važno stvar, zaradi tega pogovor ni bil lahek.

Po daljšem presledku je stari nekam olajšano spregovoril:

»Imam ga!«

Žena ga je začudeno pogledala in vprašala:

»Kaj imaš?«

»Poskus bova napravila!«

Žena ga je še bolj začudeno pogledala.

»Kak poskus?«

»Dobro veš, kako ljubi sorodniki prežijo na dediščino. Ker nimava otrok, bova morala zapustiti posestvo res kakemu sorodniku. Izbrala bova seveda najbolj vrednega. In sedaj bova naredila poskus, da se bo pokazalo, kateri bo najboljši.«

»Kako pa bova to naredila?«

»V poštev pridejo seveda le najbližji sorodniki, in sicer bratova družina ter Slamarjevi in Grahovi. Vsi troji imajo po več otrok.«

»In kaj misliš storiti?«

»Na videz bova vzela v službo najprej bratovega najstarejšega sina Jožeta, potem Slamarjevega najstarejšega in nazadnje Grahovega najstarejšega sina. Medtem bova vsakega opazovala in kateri bo najboljši, tistemu bova zapustila imetje.«

Stara je zadovoljno prikimala.

Zakonca sta bila tako zatopljena v pogovor, da nista opazila fanta, ki se je že prej približal hiši in za bezgovim grmom napeto prisluškoval. Ko je slišal, za kaj gre, se je hudo mušno nasmehnil. Nekaj časa je še napejal ušesa, a ker ni slišal nič posebnega, je previdno smuknil za hišo in hitel do steze, ki je od druge strani vodila k Pozderčevim. Ko je bil za kakih sto korakov oddaljen, je spet zavil proti hiši. Spotoma je glasno žvižgal, da bi stara opozoril nase.

Pozderčeva sta res zaslišala žvižganje in pogledala proti stezi.

»Glej, glej, kdo prihaja!« je spregovorila stara.

»Križ božji, ravno Grahov Lojz!« je začudeno odvrnil stari.

Mladenič se je medtem približal hiši.

»Dober dan, dedek in babica!« je veselo pozdravil. »Prinesel sem vama grudo masla in nekaj jajc. Mati vama pošiljajo in vama voščijo dober tek. Rekli so tudi, da kar sporočita, ko bosta kaj potrebovala... Pa zbogom! Takoj moram dalje, ker grem kupovat bika.«

Ne da bi počakal na odgovor, jo je mahnil dalje. Žvižgal si je, kakor da bi šel v ogled.

Za ovinkom se je ustavil, s palico zapretel proti Pozderčevim in veselo dejal:

»Jaz vama bom poskus pošteno zasolil. Stara skopuha, videla bosta, s kom imata opravka. Čez leto dni bom jaz gospodaril pri Pozderčevih.«

Ko bi Pozderčeva vedela za fantove misli, ne bi bila njegovega daru tako vesela.

Vsa raznežena sta hvalila Grahove.

»To je vendar lepo od sestre, da nama je poslala masla in jajc!« je hvalil stari Pozderec.

»Res je!« je prikimala žena. »Kaj, če bi z Lojzom najprej poskusila?«

»To ne gre!« je odkimal mož. »Najprej morava vzeti na dom bratovega najstarejšega, potem Slamarjevega Miho, ker je sin starejše sestre, in šele nazadnje pride na vrsto Lojz. Le naj gre vse lepo po vrsti, da ne bo kake zamere.«

2.

Pozderec se je že naslednji dan oglasil pri bratu, ki je bil oženjen v sosedni vasi. Vsa družina ga je z začudenjem sprejela. Stari se ni zmenil za začudene poglede, ampak je kar brez uvoda začel:

»Ali bi mi hoteli dati v službo Jožeta. Saj veste, človek se stara in je vesel, če ima koga izmed domačih poleg sebe.«

Brat je pomembno pogledal ženo, nato pa dejal:

»Seveda! Prav radi! Mi imamo dovolj delavcev in bomo Jožeta lahko pogrešali.«

»Saj ne bo zastoj!« je rekel Pozderec in je pri tem mislil na poskus.

»No, ta bi bila lepa, če bi za to zahtevali kako plačilo!« je odvrnil brat. »To bi bila sramota, če bi za to majhno uslugo zahtevali plačilo.«

Nato se je obrnil k sinu in mu rekel:

»Jože, le glej, da boš priden in skrben, kakor da bi bilo vse tvoje.«

Brat je pri tem mislil na lepo Pozderčevo posestvo in je že videl svojega Jožeta kot novega gospodarja. Za poskus seveda ni vedel.

Ko je Pozderec odšel z Jožetom, je veselo poskočil in tako zaukal, da je odmevalo po vsej hiši...

Jože je bil že štiri tedne pri Pozderčevih in je pridno pomagal pri žetvi.

Nekega dne je sedel z velikim hlapcem na polju. Malicala sta: jedla kruh in praznila vrč, v katerem je bila pijača.

»Jože,« je začel hlapec, »ti si zadel terno. Kmalu boš gospodar pri Pozderčevih. Ali si kaj vesel?«

»Čemu bi se veselil?« je odvrnil Jože. »Tako veliko posestvo je za človeka veliko breme.«

»To je res! Če bi jaz podedoval tako posestvo, bi ga kar prodal in si z denarjem ustvaril prijetno življenje... Jaz bi že tako naredil.«

»Ali misliš, da bom jaz tak norec, da se bom mučil? Če res postanem gospodar, bo mojega kmetovanja prvo uro konec. Kakih šeststo tisoč dinarjev gotovo dobim za posestvo in s tem denarjem bom lahko igral gospoda...«

Jožetova usoda je bila s tem zapečaten. Ze naslednji dan je stari Pozderec poklical Jožeta k sebi in mu rekel:

»Ljubi Jože, prav lepa hvala za tvojo pomoč! Dalje te ne bom zadrževal, ker te bodo doma gotovo potrebovali. Plačilo boš drugič dobil. Saj razumeš?«

»Saj ni vredno besede,« je odvrnil Jože, ki ni vedel, za kaj gre, in je mislil, da je dedek meril na dediščino.

Poskušnje seveda ni prestal. Kako bi tudi mogel misliti, da je bil hlapec dedekov vohun.

»No, Jože se bo še pošteno opeknel,« je menila Pozderka. »On si naj le zamisli posestvo, ki ga bo prodajal!«

Stari Pozderec je izustil robato besedo na Jožetov račun, ker je bil zelo ponosen na svoje posestvo. Obenem pa je bil vesel, da se je prvi poskus tako hitro končal.

3.

Slamar je nekam ježno pogledal, ko je stari Pozderec stopil v sobo.

Stari mi hotel opaziti jeznega pogleda, ampak je vprašal:

»Kako je z vašim Miho? Jaz bi ga za nekaj dni nujno potreboval. Bi ga hoteli pustiti z menoj?«

»Kaj boste pa z njim?« je vprašala Slamarica. »Saj je vendar Jože pri vas!«

»Bil je pri nas,« je odvrnil Pozderec s posebnim poudarkom. »Sem ga že odslovil. Sicer pa ste vi prav tako bližnji sorodniki kakor bratovi in sem si mislil, da bo Miha kar pravi — saj veste, kaj mislim. Plačilo mu ne bo ušlo.«

Slamarjev obraz se je zjasnil.

»O plačilu ni govora,« je odvrnil in zamahnil z roko, obenem pa je pomembno pogledal ženo. Ta je že spočetka slutila, kaj misli brat in je poklicala Miho.

Miha, ki je bil pravi dolgin, se je leno privedal v sobo. V eni roki je imel dolg nož, v drugi pa velik kos kruha in slanine, ter je ravnodušno prežvekoval.

Stari Pozderec ga je začudeno gledal. Prisiljeno se je nasmehnil in rekel:

»Dober tek, Miha! Le jej! Kdor hoče biti močan, mora dosti jesti. Pri nas boš potrebo-

da gre za precejšnje število oboroženih jezdecev, je pokazal prijazno lice in je povabil zapoznele, naj privežejo konje v hlevu, po šupah in kolarnici, njim samim bo postregel v sobah za mizo s pogretim vinom.

Dragonci so razmeščali konje in se čudili, da je na levo pod gostilno grmelo silovito padanje razbesnele vode, katera je morala skakati preko kamenitih prepadov.

Samotni gospodar je postregel številnim gostom s kruhom ter gorkim vinom z opozorilom, da se bodo morali zadovoljiti radi viharne noči z odpočitkom na senu ter slami, za njihovega velemožnega gospoda pa bo že pripravil posteljo v izbi. Vojaki so se naglo pokrepčali ter se porazgubili, kamor je kateri mogel, samo da je bil pod streho in si je lahko pretegnil od ježe in mokrote otrple ude po suhem ležišču.

Stotnik Janez in krčmar Jurij Pustišek sta se razgovarjala do petelinjega petja. Sicer sumljivo in v gozdni samoti naseljeni Pustišek je bil poštna kmečka duša iz spodnjih krajev. Častnik domače govorice se mu je prikupil na prvi pogled in radi tega mu je odgovarjal na vsa vprašanja odkrito, kakor domačin domačinu.

Stari Pustišek je itak uganil sam, da je cilj častnikove nočne poti pri tako slabem vremenu znamenita in bogznaj kako daleč po svetu znana vedeževalska postojanka rodbine Radoša. Preden je začel krčmarski lisjak

s pravimi odgovori na Janezova vprašanja, se je prezirljivo nasmehnil ter menil:

»Grajski sodniki zašijejo kmečke čarovnice radi vsake malenkosti ter popolnoma izmišljenih obdolžitvev, gospodskih pa ne pustijo samo pri miru, ampak jih graščaki celo sami naseljujejo in se zatekajo k njim po nasvete, kateri so sad resničnega vedeževanja!«

Po tej uvodni pripombi je prešel stari k stvari, ki je zanimala častniškega popotnika in radi katere se je podal v te zapuščene kraje. Krčmar je povedal odkrito, da je s čarovniškimi sosedi v dobrih odnosjih, prijatelj jim pa ne more biti, ker so tuji, bogznaj odkod.

Ker je dajal Jurij pojasnila v odlomkih ter raztreseno, ga je prosil Janez z nagrado v cekinu, naj mu zaupa lepo po vrsti vse, kar mu je znanega o Radoševih, kateri so pri grajskih in imenitnikih iz vseh krajev na glasu, da znajo s sigurnostjo povedati prošlost ter uganje bodočnost. Stari gozdni klepin je pomaknil stol bliže radodarnemu radovednežu, potegnil na dolgo iz poliča in začel s pritaženim glasom, kakor se spodobi za tajinstvene zadeve:

Krčmarjeva razodetja

Radoševe — je nekako pihal iz sebe — je privedel nekod iz Dalmacije počsrečki grof pred dobrimi petimi leti. Preden so se pripeljali s svojo klozjo vred, so grajski izkrcili kakih pet streljajev od moje domačije gošče.

na svetu. Stavba je okrogla, ker v taki satvbi knjižnica laže postuje. Na dvorišču je velik vrt s šklopni in mizami, kjer lahko čitaš in pišeš. Dostoj se nobena knjižnica ni bila zidana v taki obliki. Če jo gledaš iz zrakca, dobiš prej vtis stare arene, kakor pa znane ustaneve.

Na dan poroke izročijo japonske novice svojimi staršem vse darove, ki so jih prejeli od sorodnikov in znancev, da se na ta način vsaj malo oddolžijo staršem za trud, ki so ga imeli z njimi, ko so jih vzgajali.

Košnja na ledu. V okolici mesta Vihuri, ki je menja najbolj trpejo v finski-ruski vojni, je šele sedaj pričela prava košnja, kakršne smo vajeni v poletnem času. Kmetje kosijo po enostanih motvirjih šele za-

val precej moči, ker je posestvo veliko in polja brežna.

»Miha, ki ni vedel, za kaj gre, je neumno zazijal.

»Z dedekom boš šel!« ga je poučila mati. »Ne zijaj tako noro, ampak pojdi in se hitro obleci!«

»Pozderčev Jože je že odšel,« je dodal oče, »in zdaj bo dedek tebe vzel s seboj.«

»A, tako!« je zagodel fant. »Zdaj vem, koliko je udarila ura. Seveda bom šel.«

Miha je že osem dni bil pri Pozderčevih in je delal ko živina. Posestvo je bilo vredno truda. Tedaj pa se je primerilo, da sta z velikim hlapcem spravljala deteljo. Med pogovorom je Miha vprašal:

»Zakaj pa je Jože tako hitro odšel?«

»Zdi se mi, da mu hrana ni prijala,« je odvrnil hlapec s poudarkom in je poškilil proti Mihovemu žepu, ki je bil precej vzbočen.

»Jože je bil velik bedak!« je smehljaje odgovoril Miha. »Kdor dela, mora tudi jesti. Jaz sem že prvi dan iztaknil ključ od jedilne shrambe in se vsak dan založim z velikim kosom slanine ali klobase ter kruha. Tudi sedaj imam poln žep. Ali hočeš kos kruha in klobase?«

Ne da bi čakal na odgovor, je potegnil iz žepa zavitek. Hlapcu je odrezal precejšen kos ter pri tem zabičal:

»Toda jezik za zobe!... In še nekaj: ključ od shrambe visi v kuhinji za sklednjekom... Si razumel?«

Hlapec je samo prikimal.

Naslednje jutro je sporočil Pozderec Mihi sledeče:

»Miha, mislim, da boš moral domov. Gotovo te bodo potrebovali, ker se začenja delo v gozdu. Prav lepa hvala za trud, ki si ga imel pri nas! Račun bova že pozneje naredila... Saj me razumeš, kajne?«

Miha je prikimal. Povezal je svoje stvari skupaj, se poslovil in odšel v upanju, da se bo vrnil na Pozderčev dom kot dedič.

Komaj je izginil za ovinkom, je Pozderčevka dvignila pest in zapretila:

»Le čakaj, požeruh! Ne boš se več mastil s slanino in klobasami iz naših čebrov! Sreča, da smo tako hitro prišli na sled njegovi požrešnosti, drugače bi nam vse čebre izpraznil. Tak lopov!«

»Ne razburjaj se!« jo je miril mož. »Sedaj pride na vrsto Grahov Lojz. Radoveden sem, ali bo prestal preskušnjo.«

4.

Ko je Pozderec pri Grahovih izrazil svojo željo, ga je stari Grah nekam nezaupno pogledal. Nič kaj prijazno je zamomljal:

»Tako, za drvarja bi potreboval Lojza? Ne vem, kako bo? Trgovski posli sedaj več ne sejo. Le poglej si bitka, ki ga je bil zadnjič kupil! Par stotakov dobička bo gotovo dobil na njem.«

»Saj ne bo zastoj!« je zagodel Pozderec, kateremu Grahove besede niso bile dovolj. »Mislim, da se za tako lepo posestvo že izplača nekoliko truda!«

»To se lahko reče,« se je sedaj oglasila Grahovka. »Toda človek mora imeti neko gotovost.«

»Tako, tako — gotovost,« si je godel Pozderec in sedel.

»Veste, deček, jaz ne bi rad bil podoben Jožetu in Slamarjevemu Mihi,« se je sedaj oglasil Lojz.

»Ali ti naj dam pismeno zagotovilo?« je skoraj malodušno vprašal Pozderec.

»Ne potrebujem pismenega zagotovila, vendar pa bi rad vedel, pri čem sem... Za navadnega dninarja ne grem. Rajši ostanem pri svoji živinski kupčiji. Tu sem sam svoj gospod in mi ne more nihče nič! In jaz imam rad svobodo.«

»Vidim,« je prikimal dedek. »To si podedel po materi.«

Nato je še dala beseda besedo, naposled pa je Lojz pristal na to, da gre z dedekom. — Nekaj dni nato sta Lojz in hlapec sedela v gozdu. Južnala sta in se pogovarjala.

»Moj Bog, kako boš srečen, ko boš gospodaril na Pozderčevini!« je vzkliknil hlapec.

»Kdo pa pravi, da bom gospodar?« jena videz začudeno vprašal Lojz.

»To že vendar slepec vidi!« je odgovoril hlapec. »Stara sta čisto nora vate. Kar venomer govorita o tebi in ugotavljata, da si popolnoma drugačen kot Jože in Miha.«

»Pustiva to!« je zamahnil z roko Lojz. »Dedek in babica sta še močna in ni govora o tem, da bi posestvo kmalu izročila.«

»No, pa pustiva!« je pritrdil hlapec. »Saj sem le tako mimogrede omenil to stvar. A ker sva že začela, bi ti eno stvar še rad povedal: na posestvu je precej dolga, ki ga stari sicer prikriva, toda pri prepisu bo prišel na dan. To sem ti povedal zato, da ne boš presenečen.«

Lojz se je nasmehnil in rekel:

»Dolg mi ne dela preveč skrbi. Imam namreč bogato nevesto in se bom takoj po prevzemu z njo oženil. Ona ima toliko denarja, da bova mogla poplačati vse dolgove... No, sedaj je pa res dovolj besedičenja. Pojdiva na delo!«

Nekaj dni pozneje je stari Pozderec nekam skrivnostno vprašal Lojza:

»Ali je res, da imaš bogato nevesto? Čemu pa še nisi nič znil o njej?«

»Čemu bi govoril o tej stvari, ko o poroki še ne more biti govora?«

»Ali je zelo bogata?« je vprašal stari.

»Toliko denarja gotovo ima ko vi dolgovi!« se je nasmehnil fant.

»Lojz, če je stvar o bogati nevesti resnična, potem ti raje danes ko jutri izročim posestvo.«

»To bo tudi potrebno,« je resno odvrnil Lojz, »ker praznih rok res ne morem pred njenega očeta.«

»Dobro, posestvo ti bom takoj izročil. Samo primeren užitek bom pridržal sebi in ženi. Dajal nama boš: dnevno dva litra mleka, vsak teden 15 jajc, kilogram masla, dve kili masti, tri kile mesa in slanine ter pet kil moke.«

Dedek in vnuk sta se še nekaj časa prerokala, nazadnje pa je stari naročil hlapcu, naj napreže. Nato so se zakonca in Lojz odpeljali k notarju, ki je naredil prepis posestva...

Lojz je postal gospodar na Pozderčevini in je ponosno hodil okrog. Sorodniki so mu zavidali in ga črtili, a on se za vse to ni zmenil.

Stara sta dobivala svoj užitek in nestrpno čakala dneva, ko bo nova gospodinja prišla k hiši. Minuli pa so tedni in meseci, ne da bi Lojz znil kako besedo o ženitvi. Ko sta se stara naveličala čakanja, se je Pozderec nekoga dne oglasil:

»Lojz, kaj pa je s tvojo bogato nevesto?«

»Isto, kar z vašimi dolgovi, o katerih mi je govoril hlapec,« se je nasmehnil Lojz.

»A, tako!« je zagodel Pozderec.

»A, tako!« je zapiskala Pozderčevka.

Lojza sta pustila v sobi in poparjeno odšla v svojo čumnato. Tam je Pozderčevka iztresla svojo jezo nad možem.

»Tu imaš svojo preskušnjo, stari norec!« je zavpila nad njim. »Kdo bi mislil, da je tak lopov! Izročila sva mu posestvo, ker je rekel, da ima bogato nevesto, s katero se ne more poročiti, dokler ni gospodar. A vse je bilo le zlagano. No, lepo sva nasedla!«

»Stara, ne razburjaj se!« jo je miril mož. »Lojz naju je res potegnil, a pri vsem tem morava priznati, da je pridren človek in nama pri njem ničesar ne primanjkuje. Kar vesel me, da je bil še bolj prebrisan ko midva. Preskušnjo je dobro prestal. Pozderčevina pa je dobila skrbnega gospodarja.«

No, pa tudi nevesta je čez čas še prišla k hiši! Bila sicer ni bogata, zato pa je bila tembolj pridna in dobra s Pozderčevima. Lojz je dobro izbral in nazadnje tudi stari Pozderčevki ni bilo žal, da je dobil posestvo Lojz.

krat, ko pritisne nraz, ter zamrznejo močvirja. Iznad spodnje ledene plasti štrli močna trava kvišku, in to kosijo kmetje zares na ledu, kajti poletni sploh ne morejo priti na močvirja.

»Moderna otroška igra. Francoski otroci so si izmislili novo igro. Igrajo se »begunec«. Vsa, kar so videli na pobegu, sedaj ponavljajo v igri: vzamejo otroške vozčke, zavijajo odeje, vzglavnike, rjuhe, obleke, vse nalože na voz, ves tovor pritrdijo z vrvice in se podajo na »daljno pot«. Eilo bi res težko iznajti sodobnejšo igro. Toda komu ne krvavi srce pri misli na usodo nedolžnih otrok, ki žive v tako žalostnih in grozot polnih časih, da najde še v njih nezavestno celo snov za svojo igro.

Pozidali so hišo z gospodarskimi pritlikinami, izruvali panje in pripravili zemljo za obsetev. K naseljeniški družini Radoša spada mati Agripina z dvema odraslima hčerka Hozano in Bibiano in še dva velika sina sta pri hiši. Glavna čarovnica je stara, pomagata ji pa obe čedni hčerki, o katerih govorijo, da se radi oglašajo pri njima grajski bolj nezadovoljni poročeni gospodje. Sinova čuvata dom in obdelujeta kake tri njive, ki so popolnoma v gošči in kamor ne pustijo nikogar. Razširjene so govornice, da se podi po teh hostnih krčevinah kačja, kuščarska ter razna druga čarovniška golazen. Jaz sam sem videl na teh prostorih močno dišečo zelenjavo, zdravilne rastline ter rože. Moram še dodati, da so Radoševe hčerke ranocelnice, kakor jih ne premore boljših vse cesarstvo, saj se zatekajo k njim bolniki iz gradov in mest.

Dostop do čarovniške domačije ni dovoljen navadnim kmečkim sirotam. Vsak, kateremu se naj postreže z vedeževanjem ali z zdravili, mora imeti gosposko obleko in od daleč vidno ter debelo možnjo za pasom. Kmečkega človeka, kateri bi slučajno zablodil do Radoševih, naženejo hudi psi.

Kakor hitro je odšel radovedni gospod na mizo od čarovnic zahtevano zlato, mu povejo, kar ga je že doletelo in kar ga še bo. Vedežujejo s pomočjo vodne pare, čitajo človeško usodo z roke, višek njihovega razgovora

z nadnaravnimi silami se odigrava pri temle vodopadu kak streljaj od moje hiše, ki prihrumi iz podzemeljskih votlin ter se izgublja po globokem padcu preko skalovja v potok, kateri žene par mlinov.

Sploh pa, zakaj vam vse to pripovedujem, ko boste itak sami še danes dopoldne doživeli pri Radoševih več, nego je to mogoče opisati pri poliču vina. Prespite se v tejle izbici par ur. Predpoldne enkrat pa vas popeljem sam do cilja, ker večje in povrh še oboroženo spremstvo ni dobrodošlo in brez tehtnih razlogov ne sme pod streho gosposkih čarovnic — tako je končal Jurij popis vedeževalk.

Janez je vedel, pri čem je in da mu z zlatniki nagrajeni podčetrtički valpet ni lagal, ko mu je nasvetoval ta zlodejev kot, kateri mu lahko edini pripomore do pojasnitve neznosno moreče ga negotovosti.

Nočna pivca sta se razšla z obljubo, da bo gostu drugo predpoldne za kašipota sam krčmar, ki želi veličnemu gospodu vse najboljše.

Kljub izmučenosti Janez ni mogel zatisniti očesa. Odganjala mu je potrebni spanec nenavadno bučanje vodopada. S pustiškem pripovedovanjem prepovedana domišljija mu je slikala cele ure tako plašljive predstave, da je zapustil ob siju jesenskega sonca ležišče bolj zbit, nego je bil legel vanj.

(Dalja sledi)